

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl samosoudcem JUDr. Petrem Hlušíkem, Ph.D. ve věci

žalobce: **M. E. S.**
státní příslušnost Turecká republika

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra**
sídlem Nad Štolou 3, 170 34 Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 11. 10. 2021, č. j. OAM-472/ZA-ZA11-ZA17-R3-2017, ve věci mezinárodní ochrany,

takto:

I. Žaloba se **zamítá**.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

Vymezení věci

1. Žalobce se žalobou podanou dne 15. 11. 2021 domáhal přezkoumání shora uvedeného rozhodnutí žalovaného, kterým žalobci nebyla udělena mezinárodní ochrana podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb. o azylu (dále jen „zákon o azylu“).
2. Žalobce uvedl, že žalovaný v řízení porušil ustanovení § 3 ve spojení s § 2 odst. 4, § 36 odst. 1 až 3, § 50 odst. 3, 4, § 68 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád (dále jen „správní řád“), § 12 písm. a), b), § 14a zákona o azylu a čl. 3 Úmluvy o ochraně lidských práv a svobod, čl. 3 Úmluvy proti mučení a čl. 33 Ženevské úmluvy. V České republice požádal o udělení mezinárodní ochrany, neboť byl v zemi původu terčem pronásledování ze strany tureckých státních orgánů i radikálních muslimů, a to z důvodu vyznávání a praktikování svého náboženství – zoroastrismu, což odporuje většinově uznávané ideologii islámu, když turecká vláda postihovala otevřeně vyznavače tohoto náboženství. Jeho problémy rovněž plynuly z jeho příslušnosti ke kurdskému etniku.
3. Žalobce připomněl, že během opakovaných podrobných pohovorů popsal konkrétní incidenty, které se udály s tureckou policií. Jednalo se o dlouhodobé pronásledování ze strany státních složek, když byl pro svou příslušnost k víře intenzivně obtěžován například šikanózní několikahodinovou kontrolou ze strany dopravní policie, zajištěn a mučen (bití a kopání) policií poté, co si přišel stěžovat na telefonické výhrůžky ze strany IS (místo toho, aby se jeho podnětem policie zabývala a věc prošetřila). Po stížnosti na neznámé osoby, které mu vnikly do domu a zvandalizovaly ho, mu bylo pouze ze strany policie doporučeno, aby přešel na islám. V neposlední řadě byl svévolně souzen pro podezření, že jeho palmový olej je ve skutečnosti nezdaněnou naftou. Posléze byl obviněn z financování teroristické organizace PKK, se kterou neměl nikdy co dočinění. Problémy měli i jeho rodinní příslušníci.
4. Žalovaný již v předchozích rozhodnutích uznal, že žalobce je příslušníkem zoroastrismu, avšak neshledal, že by žalobce pociťoval odůvodněnou obavu z pronásledování kvůli své příslušnosti k této víře a mezinárodní ochranu žalobci neudělil. Žalobce poukázal na rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 24. 5. 2019, sp. zn. 32 Az 2/2018, kterým soud první napadené rozhodnutí žalovaného ve věci zrušil. Soud žalovanému vytýkal zejména to, že žalovaným shromážděné a použité informace o zemi původu žalobce jsou nevyvážené a zcela v nich absentuje, byť jen nepatrná zmínka o postavení konkrétní žalobcem zmiňované menšiny (zoroastrismu) v Turecku, přičemž z obsahu spisu není ani zcela zřejmé, že by se žalovaný snažil jakékoliv relevantní podklady obstat. Žalovaným shromážděné podklady tak nesplňují požadavky kladené judikaturou Nejvyššího správního soudu.
5. Krajský soud v Brně dále uvedl, že žalovaný vůbec neposuzoval žalobcovy důvody pro podání žádosti o mezinárodní ochranu založené na náboženském vyznání žalobce právě v souvislosti s bezpečnostními, náboženskými a národnostními problémy. To vše nehodnotil ani za podpory získaných informací o situaci v Turecku, přestože tyto zprávy jednoznačně reflektovaly problémy, jimiž musí náboženské a etnické menšiny v Turecku čelit. Žalovaný tak dle soudu vycházel pouze z obecných informací o situaci v Turecku, přičemž hodnotil zejména ty části, které vyznívaly pro žalobce nepříznivě, a zcela opominul části získaných podkladů, které nasvědčovaly pravdivosti tvrzení žalobce. Bylo na žalovaném, aby své závěry o neodůvodněnosti obav žadatele přesvědčivě doložil. Žalovaný tak pochybil, když neshromáždil takové podklady pro své rozhodnutí, které by vyloučily, že situace žalobce naplnila důvody pro udělení azylu dle § 12 písm. b) zákona o azylu. Shora citovaným rozhodnutím pak Krajský soud v Brně zavázal žalovaného opatřit si mj. dostatek

relevantních informací zaměřených na konkrétní žalobcem uváděnou náboženskou menšinu – zoroastrismus, aby byla osvětlena oprávněnost tvrzení žalobce.

6. Žalobce dále připomněl, že i druhé rozhodnutí žalovaného bylo zrušeno, a to Krajským soudem v Ostravě, rozsudkem ze dne 26. 11. 2020, č. j. 62 Az 16/2020-31, ve kterém soud uzavřel, že žalovaný při posuzování podmínek udělení mezinárodní ochrany vycházel z nedostatečných, resp. neaktuálních informací. Z obsahu správního spisu i z napadeného rozhodnutí bylo totiž zřejmé, že žalovaný v době vydání rozhodnutí, tedy v únoru 2020 vycházel z Informace MV Velké Británie – Turecko, o základních informacích o zemi, září 2019, zprávy MV Velké Británie – Turecko, o kurdských politických stranách, srpen 2018, ze dne 19. 9. 2018, Informace OAMP o svobodě vyznání v Turecku, červenec 2019, Informace OAMP, Turecko – Kurdové, květen 2018 ze dne 9. 5. 2018, Informace OAMP o bezpečnostní a politické situaci v zemi, srpen 2019, a ze zprávy mezinárodní organizace pro migraci (IOM) – Turecko, březen 2019, Zpráva ČTK, Turecko hrozí Evropě: Pošleme vám uprchlíky. Jsou jich skoro 4 miliony, ze dne 5. 9. 2019, Zpráva ČTK, Erdogan: Kurdové se stahují, příměří ale prodlouženo nebude ze dne 22. 10. 2019. Žalobce přitom v žalobě poukázal na změnu vztahů mezi Tureckem a Sýrií v říjnu 2019 v důsledku vojenské invaze Turecka do severní Sýrie kontrolované kurdskými milicemi, která může měnit náhled na situaci Kurdů v Turecku, zvláště pak těch, kteří pocházejí z pohraničních oblastí se Sýrií, což je i případ žalobce. Bylo podle soudu zřejmé, že žalovaný tyto skutečnosti v napadeném rozhodnutí nijak nehodnotil, ačkoliv mu v době vydání rozhodnutí musely být známy. Dle názoru krajského soudu tak žalovaný nepostupoval v souladu s § 3 správního řádu, když jeho povinností bylo zjistit aktuální situaci v zemi původu žalobce. Bylo tak nutné, aby žalovaný shromáždil k tomu relevantní a aktuální informace a vyhodnotil, zda předmětný konflikt neměl vliv na vývoj současných protikurdských nálad v Turecku a v návaznosti na to zkoumal, zda zde nejsou důvody pro poskytnutí mezinárodní ochrany žalobci ať už ve formě azylu ve smyslu § 14 písm. b) azylového zákona, případně doplňkové ochrany dle § 14a azylového zákona. K hlavnímu důvodu podání žádosti o mezinárodní ochranu, a sice vyznávání menšinového náboženství – zoroastrismu, krajský soud uzavřel, že žalovaný nepostupoval v souladu s § 78 odst. 5 s. ř. s., neboť neodstranil vady, které mu Krajský soud v Brně vytýkal již v předcházejícím řízení. Krajský soud mj. požadoval zajištění přesných a aktuálních informací z různých zdrojů o státu původu zejména ve vztahu k tamnímu postavení náboženských menšin, konkrétně zoroastristů. Žalovaný si nechal obstarat informaci o tomto vyznání v Turecku (viz Informace OAMP, Turecko – Svoboda vyznání v Turecku, Zoroastrismus, červenec 2019), která však spíše obecně pojednává o náboženství v Turecku, pouze okrajově zmiňuje zoroastrismus, a to v tom smyslu, že nebyly zjištěny konkrétní informace a počtu jeho příslušníků v zemi a zacházení s nimi. Pouze je zde uvedeno, že prezident Erdogan opakovaně obviňuje zoroastriány z terorismu. Následně žalovaný konstatoval, že ani tato zpráva ani jiné zdroje od světových organizací o Turecku zoroastrismus příliš nezmiňují, a to patrně pro jeho marginálnost. Žádné další snahy žalovaného o získání jakékoliv informace cílené konkrétně na toto náboženství již nejsou ze spisového materiálu zřejmé.
7. Podle žalobce z rozsudků Krajského soudu v Brně i Krajského soudu v Ostravě jasně vyplývá, že správní orgán nedostal svým povinnostem vyplývajícím z rozložení důkazního břemene stran důvodů podané žádosti o mezinárodní ochranu.
8. Žalobce poukázal na to, že žalovaný ani v nyní napadeném rozhodnutí neodstranil vady, které mu byly vytýkány Krajským soudem v Brně a Krajským soudem v Ostravě. Žalovaný

žádným zásadním způsobem nedoplnil informace o postavení příslušníků zoroastrismu v Turecku. Shromážděné informace jsou opět velmi povrchní. Správní orgán v podstatě vychází z obecné situace náboženských menšin. Tvzení žalovaného, že Turecko patří k zemím, které jsou nábožensky svobodné, je zcela zavádějící, když ze shromážděných materiálů je jasné, že situace není zdaleka tak ideální (viz materiál Turecko – náboženská svoboda v roce 2019). Podle žalobce se žalovanému nepodařilo zpochybnit věrohodnost žalobce, byť se o to na několika místech napadeného rozhodnutí pokouší. Žalovanému se nepodařilo shromáždit takové informace, které by vyloučily a dokázaly neopodstatněnost žalobcových obav. Naopak, ze shromážděných materiálů lze dovodit problematické postavení žalobce jako příslušníka náboženské menšiny.

9. Žalovaný nerespektoval ani právní názor soudu, že se má důkladněji zabývat situací kurdské menšiny, když žalovaný vycházel pouze z informací zastupitelského úřadu. Závěrem žalobce požádal o zvážení postupu předvídaném v rozsudku SDEU ve věci C-556/17 *Torubarov*.
10. Žalovaný navrhl žalobu zamítnout. Nesouhlasil s obsahem žalobních námitek, neboť nedokládají žalobcem namítaná porušení zákonných ustanovení. Má za to, že při rozhodování vzal v úvahu skutečnosti tvrzené žalobcem a přihlédl k nim. Shromáždil adekvátní informace o situaci v zemi původu a své závěry postavil na aktuálních informacích ke dni vydání rozhodnutí. Pokud jde o důkazní standard, žalovaný dále poukázal na test „přiměřené pravděpodobnosti“ ze kterého plyne, že je na správním orgánu, aby prokázal či vyvrátil pravdivost žadatelových tvrzení, a to buď zcela nevyvratitelně zjištěním přesných okolností vážících se k jeho tvrzení, anebo alespoň s takovou mírou pravděpodobnosti, která nevyvolává zásadní pochybnosti o správnosti úsudku správního orgánu. Žalovaný zhodnotil v napadeném rozhodnutí žalobcova tvrzení, vyšel ze spolehlivě zjištěného stavu věci a napadené rozhodnutí lze považovat za přesvědčivé v tom ohledu, že nepovažuje žalobcovy obavy z pronásledování či z vážné újmy za opodstatněné, když se žalovanému podařilo konzistentně vyvrátit tvrzenou obavu žalobce. Skutečnost, že v zemi existují určité problémy, ještě nedokládá, že by byl žalobce pronásledován, nebo mu hrozilo takové pronásledování či vážná újma. Doplnková ochrana je vyhrazena pouze pro nejzávažnější a bezprostředně hrozící ohrožení života a zdraví žadatele, což rozhodně není případ žalobce.

Zjištění z obsahu správních spisů

11. Ze správních spisů soud zjistil, že na základě žádosti žalobce o udělení mezinárodní ochrany ze dne 12. 6. 2017 bylo dne 9. 2. 2018 žalovaným rozhodnuto, že se mezinárodní ochrana podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona o azylu neuděluje. Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce dne 27. 2. 2018 žalobu. Rozsudkem Krajského soudu v Brně ze dne 24. 4. 2019, č. j. 32 Az 2/2018 – 72 bylo rozhodnutí žalovaného zrušeno a věc vrácena žalovanému k dalšímu řízení. V odůvodnění citovaného rozhodnutí se krajský soud ztotožnil se závěry žalovaného pouze částečně. Uvedl, že se žalovaný dostatečně nevypořádal s argumentací žalobce stran hlavního důvodu podání žádosti o mezinárodní ochranu, a to vyznávání menšinového náboženství – zoroastrismu. Žalovaný nevyvinul snahu zabývat se blíže situací, jíž musí v Turecku čelit členové náboženské menšiny – zoroastriisté, přičemž ani nevzal v potaz závěry, které vyplývají z podkladů, jež si sám žalovaný pro vydání napadeného rozhodnutí obstaral. Z obsahu spisu nebylo zřejmé, že by se žalovaný snažil jakékoliv relevantní podklady pro tuto oblast obstarat. Shromážděné podklady tak v tomto případě nesplňovaly požadavky kladené judikaturou Nejvyššího správního soudu, tj. že informace

musí být v maximální míře relevantní, důvěryhodné, vyvážené, aktuální, ověřené z různých zdrojů, transparentní a dohledatelné. Krajský soud dále dodal, že nelze pominout ani skutečnosti, jež vyplynuly z podkladů, které žalovaný shromáždil pro vydání rozhodnutí, když citoval jednotlivé úryvky z těchto zpráv, které podstatně nasvědčovaly pravdivosti tvrzení žalobce, tedy jasně reflektovaly problémy, jímž musí náboženské a etnické menšiny v Turecku čelit. Žalovaný tak vůbec neposuzoval žalobcovy důvody pro podání žádosti o mezinárodní ochranu založené na náboženském vyznání žalobce právě v souvislosti s bezpečnostními, náboženskými a národnostními problémy. S ohledem na výše uvedené krajský soud zavázal žalovaného opatřit dostatek dalších relevantních informací zaměřených na konkrétní žalobcem zmíněnou náboženskou menšinu – zoroastrismus, a to například prostřednictvím žádosti k Odboru lidských práv a transformační politiky Ministerstva zahraničních věcí. Je totiž zcela pochopitelné, že jednotlivé zprávy zahraničních organizací nezacházejí běžně do hloubky zacházení s jednotlivými náboženskými menšinami, nicméně uvedené informace lze nepochybně do větších podrobností právě tímto dotazem zjistit. Žalovaný dle soudu v napadeném rozhodnutí ani nijak nepodložil své závěry o možnosti žalobce obrátit se na bezpečnostní složky v Turecku a žádat vyšetření problémů stran jeho víry, když nereflektoval žalobcovo tvrzení o nestandardním chování policie vůči jeho osobě a závěry vyplývající z informací o zemi původu žalobce.

12. Dne 7. 2. 2020 rozhodl žalovaný opět o neudělení mezinárodní ochrany. V rozhodnutí nejdříve zopakoval své závěry z předchozího rozhodnutí zejména stran politické příslušnosti žalobce a příslušnosti ke kurdské menšině, se kterými se ztotožnil i Krajský soud v Brně ve shora citovaném rozhodnutí. K otázce náboženského vyznání žalobce uvedl, že většina zdrojů se patrně pro jeho marginálnost o něm vůbec nezmiňuje. Jedná se o náboženství převážně kurdské menšiny a turecký prezident toto náboženství spojuje s teroristickou organizací PKK (Strana kurdských pracujících). Celkově žalovaný zastává názor, že v Turecku nedochází k pronásledování osob pro náboženské důvody. Náboženské menšiny v Turecku sice čelí jistému znevýhodnění, neboť dominantním náboženstvím je islám, který je společensky upřednostňován, ale zcela jistě se nejedná o momenty pronásledování nebo hrozeb vážných újem ze strany státního aparátu. Pokud žalobce hovořil o náboženských problémech, jednalo se rutinní policejní kontroly a šetření, přičemž je nesmyslné dávat tyto okolnosti do souvislosti s náboženským vyznáním. Zoroastrismus je v Turecku legální, ve vyznávání jeho víry nebylo žalobci nikdy bráněno. Žalovaný dále poukázal na to, že žalobce vycestoval z Turecka za prací a jeho další kroky byly spíše snahou zlegalizovat si azylovou žádostí pobyt v prostoru EU, což však není účelem českého azylového zákona.
13. K důvodům udělení doplňkové ochrany pak žalovaný shodně jako v předchozím rozhodnutí konstatoval, že žalobci v jeho vlasti nehrozí vážná újma ve smyslu § 14a odst. 2, písm. a) zákona o azylu, neboť v azylovém příběhu žalobce nebyly zjištěny žádné skutečnosti, které by uvedenému nasvědčovaly. Žalovaný připustil, že ve východních oblastech Turecka, zejména v blízkosti hranice se Syrií a arabskou republikou, existuje stav zvýšeného napětí. Ve většině oblastí Turecka je ale situace bezpečnostně naprosto stabilní. Pohyb tureckých občanů po vlasti je volný a není nijak omezen.
14. I toto rozhodnutí bylo zrušeno, a to rozsudkem Krajského soudu v Ostravě ze dne 26. 11. 2020, č. j. 62 Az 16/2020-31. V něm krajský soud zavázal žalovaného následujícími závěry: „Krajský soud má za to, že žalovaný při posuzování podmínek udělení mezinárodní ochrany vycházel z nedostatečných, resp. neaktuálních informací. Z obsahu správního spisu i z napadeného rozhodnutí je totiž zřejmé, že žalovaný v době vydání rozhodnutí, tedy v únoru 2020 vycházel z

Informace MV Velké Británie – Turecko, o základních informacích o zemi, září 2019, zprávy MV Velké Británie – Turecko, o kurdských politických stranách, srpen 2018, ze dne 19. 9. 2018, Informace OAMP o svobodě vyznání v Turecku, červenec 2019, Informace OAMP, Turecko – Kurdové, květen 2018 ze dne 9. 5. 2018, Informace OAMP o bezpečnostní a politické situaci v zemi, srpen 2019, a ze zprávy mezinárodní organizace pro migraci (IOM) – Turecko, březen 2019, Zpráva ČTK, Turecko brozí Evropě: Pošleme vám uprchlíky. Jsou jich skoro 4 miliony, ze dne 5. 9. 2019, Zpráva ČTK, Erdogan: Kurdové se stahují, průměří ale prodlouženo nebude ze dne 22. 10. 2019. Žalobce přitom v žalobě poukázal na změnu vztahů mezi Tureckem a Sýrií v říjnu 2019 v důsledku vojenské invaze Turecka do severní Sýrie kontrolované kurdskými milicemi, která může měnit náhled na situaci Kurdů v Turecku, zvláště pak těch, kteří pocházejí z pohraničních oblastí se Sýrií, což je i případ žalobce. Je zřejmé, že žalovaný tyto skutečnosti v napadeném rozhodnutí nijak nehodnotil, ačkoli v době vydání rozhodnutí musely být známy. Dle názoru krajského soudu tak žalovaný nepostupoval v souladu s § 3 správního řádu, když jeho povinností bylo zjistit aktuální situaci v zemi původu žalobce. Bude tak nutné, aby žalovaný shromáždil k tomu relevantní a aktuální informace a vyhodnotil, zda předmětný konflikt neměl vliv na vývoj současných protikurdských nálad v Turecku a v návaznosti na to zkoumal, zda zde nejsou důvody pro poskytnutí mezinárodní ochrany žalobci ať už ve formě azylu ve smyslu § 14 písm. b) azylového zákona, případně doplňkové ochrany dle § 14a azylového zákona.

Krajský soud má za to, že žalovaný nepostupoval v souladu se závazným názorem vysloveným ve shora citovaném rozsudku Krajského soudu v Brně, kterým bylo zrušeno předchozí rozhodnutí žalovaného, a to ve smyslu § 78 odst. 5 s. ř. s.. V této souvislosti krajský soud připomíná závěry vyslovené Nejvyšším správním soudem v rozsudku ze dne 31. 10. 2008, č. j. 2 As 12/2008-63, „...toto ustanovení ze své povahy směřuje především na případy, kdy správní soud podá výklad hmotného práva, ze kterého je správní orgán v dalším řízení povinen vycházet. Nebylo-li důvodem zrušení správního rozhodnutí soudem nesprávné posouzení věci, ale rozpor skutkových závěrů správního orgánu s obsahem správního spisu či nedostatečnost skutkových zjištění [jak tomu bylo i v projednávané věci – pozn. krajského soudu], možnost soudu vyjádřit se v tomto ohledu závazným právním názorem je omezena. V těchto případech je tak správní orgán v zásadě povinen akceptovat samotný fakt nedostatečnosti či rozpornosti skutkových zjištění, dále označení skutečností, jejichž prokázání bude pro řádné zjištění skutkového stavu věci nezbytné, popřípadě též vyloučení důkazních prostředků, které soud označil (ať již z jakéhokoli důvodu) jako nepoužitelné.“

V rozsudku ze dne 3. 4. 2019, č. j. 6 As 301/2018-31 Nejvyšší správní soud dále uvedl, že „Závaznost vysloveného právního názoru ve zrušujícím rozsudku vyplývá rovněž ze samotného principu kasace a uplatní se především ve vztahu k námitkám, které byly posouzeny jako důvodné – tedy těm, na základě kterých došlo ke zrušení správního rozhodnutí. V daném případě krajský soud sbledal jako důvodnou námitku týkající se nedostatečného zjištění skutkového stavu věci, pročez žalobou napadené rozhodnutí žalovaného zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení; v něm ho přitom krajský soud zcela jednoznačně zavázal, jak má dále postupovat. Popsal konkrétní skutkové okolnosti, které zůstaly z jeho pohledu neobjasněny, a ke kterým je nutno doplnit dokazování. Zda je tento závěr krajského soudu ohledně nedostatečnosti skutkových zjištění správný či nikoli, není v tuto chvíli podstatné. Podstatné je to, zda se tímto závěrem žalovaný v dalším řízení řídil. Pokud totiž se závěrem krajského soudu nesouhlasil, mohl a měl proti zrušujícímu rozsudku krajského soudu podat kasační stížnost k Nejvyššímu správnímu soudu. To

žalovaný neučinil, první zrušující rozsudek krajského soudu kasační stížností nenapadl; logicky to tedy implikuje, že se ztotožnil se závěry krajského soudu.

K hlavnímu důvodu podání žádosti o mezinárodní ochranu, a sice vyznávání menšinového náboženství – zoroastrismu, krajský soud tedy uzavírá, že žalovaný nepostupoval v souladu s § 78 odst. 5 s. ř. s., neboť neodstranil vady, které mu Krajský soud v Brně vytýkal již v předcházejícím řízení. Krajský soud mj. požadoval zajištění přesných a aktuálních informací z různých zdrojů o státu původu zejména ve vztahu k tamnímu postavení náboženských menšin, konkrétně zoroastristů. Žalovaný si nechal obstarat informaci o tomto vyznání v Turecku (viz Informace OAMP, Turecko – Svoboda vyznání v Turecku, Zoroastrismus, červenec 2019), která však spíše obecně pojednává o náboženství v Turecku, pouze okrajově zmiňuje zoroastrismus, a to v tom smyslu, že nebyly zjištěny konkrétní informace a počtu jeho příslušníků v zemi a zacházení s nimi. Pouze je zde uvedeno, že prezident Erdogan opakovaně obviňuje zoroastriány z terorismu. Následně žalovaný konstatoval, že ani tato zpráva ani jiné zdroje od světových organizací o Turecku zoroastrismus příliš nezmiňují, a to patrně pro jeho marginálnost. Žádné další snahy žalovaného o získání jakékoli informace cílené konkrétně na toto náboženství již nejsou ze spisového materiálu zřejmé. I přesto, že se opět žalovanému nepodařilo zjistit větší množství relevantních informací o zoroastrismu, uzavřel, že žalobce nebyl nábožensky pronásledovanou osobou a že v Turecku k pronásledování osob z náboženských důvodů ani nedochází. Připustil, že náboženské menšiny čelí v Turecku jistému znevýhodnění, neboť dominantním náboženstvím je islám, který je také upřednostňován, ale nejedná se o momenty pronásledování nebo hrozeb vážné újmy ze strany státního aparátu, který se naopak snaží takovému jednání bránit. Je nutno konstatovat, že žalovaným shromážděné podklady tak opět nesplňují požadavky kladené judikaturou Nejvyššího správního soudu, tj. že informace o zemi původu musí být v maximální míře relevantní, důvěryhodné, vyvážené, aktuální a ověřené z různých zdrojů, transparentní a dohledatelné (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 2. 2009, č. j 1 Azs 105/2008-81). Žalovaný dále nijak nereagoval a blíže se nezabýval skutečnostmi, na které poukázal Krajský soud v Brně a které vyplynuly z podkladů shromážděných žalovaným již v době vydání prvního rozhodnutí ve věci. Jedná se například o skutečnosti zjištěné z Informace Evropského azylového podpůrného úřadu (EASO) z listopadu 2016 – Zpráva o zemi EASO o zemi původu v části 5.4.1 Etnické a náboženské (menšinové) skupiny nebo ze Zprávy CSW z dubna 2016 – Turecko – Svoboda náboženského vyznání nebo přesvědčení a svoboda projevu, které krajský soud ve svém rozhodnutí citoval (č. l. 11-12 rozsudku) a které pojednávají o porušování lidských práv, násilí, diskriminaci a nedostatečné ochraně příslušníků menšin v Turecku a to i těch náboženských, o kterých se pak podrobněji zmiňuje zejména druhá citovaná zpráva. Konečně i ze zpráv, které opatřil žalovaný po zrušení rozhodnutí, jsou zřejmé problémy, jímž musí náboženské a etnické menšiny v Turecku čelit. V Informaci OAMP, Turecko – Svoboda vyznání v Turecku Zoroastrismus, červenec 2019 je uvedeno, že projevy nenávisti, zločiny z nenávisti a hrozby namířené proti menšinám zůstávají i nadále závažným problémem. Rovněž je zde zmíněn negativní postoj prezidenta Erdogana právě k zoroastristům, jak už je pojednáno výše. Uvedenými zprávami se žalovaný nezabýval, nehodnotil je a stejně jako v prvním rozhodnutí ve věci tyto zjištěné skutečnosti opomenul a zabýval se pouze těmi, které vyznívají pro žalobce nepříznivě. Žalovaný tak opět dostatečně neposoudil žalobcovy důvody pro podání žádosti o mezinárodní ochranu založené na náboženském vyznání žalobce v souvislosti s bezpečnostními, náboženskými a národnostními problémy.

V neposlední řadě žalovaný argumentoval tím, že v daném případě se zcela jistě nejedná o momenty pronásledování nebo hrozeb vážné újmy ze strany státního aparátu. Žalobce se tak měl se svými problémy obrátit na bezpečnostní složky v Turecku, případně na soudní orgány, a žádat

jejich prošetření. Problémy s policií uváděné žalobcem pak žalovaný bagatelizoval, když uvedl, že se jednalo o rutinní kontroly, na nichž nevidí nic programového nebo účelového. K tomu krajský soud uvádí, že žalovaný se již blíže nezabýval postupem policie mj. v případě, kdy byl žalobce dle jeho tvrzení bit a kopán policií poté, co si přišel stěžovat na telefonické výhrůžky ze strany IS (místo toho, aby se jeho podnětem policie zabývala a věc prošetřila). Minimálně tento postup policie dle názoru krajského soudu nelze považovat za standardní, avšak žalovaný se jím naprosto opomněl zabývat. Uvedené je pak třeba dát i do souvislosti se zprávami o zemi původu již dříve citovanými v rozsudku Krajského soudu v Brně konkrétně z Informace Evropského azylového podpůrného úřadu (EASO) z listopadu 2016 – Zpráva o zemi EASO o zemi původu, Turecko – kde je v části 3.2.1 Policie – Zneužití pravomocí mj. uvedeno, že lidskoprávní organizace referují o nařčení z mučení a porušení lidských práv, a to zejména osob v policejní vazbě. Zadržené osoby dle této zprávy často neoznamují mučení a špatné zacházení, protože se bojí odvety, nebo se domnívají, že by bylo marné si u státních orgánů stěžovat. Lidskoprávní organizace zdokumentovaly případy, kdy vězeňští dozorcí zbili vězně, a tvrdily, že u lidí zatčených za běžné trestné činy je stejná pravděpodobnost, že budou trpět mučením a špatným zacházením, jako u lidí zatčených za politické přestupky. Na základě legislativních novel přijatých v březnu 2015 byla policie vybavena pravomocemi k zadržování osob bez soudního dohledu. Tato legislativa upravuje mlhavá ustanovení udělující policii pravomoc zadržovat osoby bez příkazu státního zástupce po dobu až 24 hodin v případě individuálních trestných činů. Žalovaný se tak v napadeném rozhodnutí dostatečně nevypořádal s tvrzeními žalobce ohledně postupů policie vůči jeho osobě rovněž i v kontextu se závěry vyplývajícími z informací o zemi původu stran ochrany menšin před nenávistnými projevy tureckou vládou a bezpečnostními složkami země.

15. Po vrácení věci krajským soudem si žalovaný obstaral další podklady rozhodnutí, a to Přehled údajů o zemi – Turecko za rok 2020 publikovaný IOM, Informaci OAMP z 19.5.2021 o bezpečnostní a politické situaci v Turecku, dále Informaci OAMP z 9.4.2021 – Svoboda vyznání v Turecku – Zoroastrismus a Informaci MZV ČR z 13.11.2020 – Turečtí občané kurdského původu. Po seznámení žalobce s těmito podklady rozhodl žalovaný napadeným rozhodnutím.
16. V něm se vyjádřil obsáhle k otázce odůvodněné obavy z pronásledování žalobce z důvodu náboženského vyznání žalobce, které žalovaný označil za minoritní. Primárně žalovaný uvedl, že sice rozumí žalobci, že je obtěžující vysvětlovat svému okolí, že je příslušníkem minoritního náboženství, které většina populace nezná, nicméně fakt, že se tak děje, ještě neznamená, že by příslušníci takové víry nemohli v Turecku pobývat, ba co více, být úspěšnými podnikateli a vést spokojený život, čehož důkazem je podle žalovaného samotná promluva žalobce o situaci jeho rodiny, synů, žijících v Turecku. Žalovaný uvedl, že si opětovně nechal k věci vypracovat novou informaci o náboženské situaci v Turecku se zaměřením na zoroastrismus, ze které je možné vyčíst, že zoroastrismus je v Turecku skutečně minoritní náboženství, tato víra je naprosto raritním jevem, kterému i tamní média věnují pramalou pozornost. K možnosti pronásledování z náboženských důvodů žalovaný zdůraznil, že Turecko dlouhodobě patří k zemím, které jsou nábožensky svobodné, ačkoliv je majoritním vyznáním islám; v Turecku nedochází k případům náboženského pronásledování. V novém občanském průkazu v Turecku se již ani náboženství neuvádí do žádné kolonky. Žalovaný uzavřel, že ze slov žalobce, ani z informace o náboženských poměrech v Turecku, nenašel stopy pronásledování. Žalobce a jeho rodina jsou dobře společensky situováni, v Turecku se jim nadmíru daří a problémy, kterým čelí, jsou srovnatelné s problémy občanského soužití v jakékoliv zemi. Žalobce není osobou, která by

zažívala zločiny z nenávisti navázané na náboženskou víru. Žalobce je vystudovaný právník a je na něm, aby bránil svůj majetek a svobody právní cestou.

17. Žalovaný se dále zabýval v intencích zrušujícího rozsudku také situací a postavením Kurdů a dospěl k závěru, že nelze hovořit o pronásledování tohoto etnika a že by příkoří, které tato etnická skupina zažívala, dosahovalo míry a intenzity azylového pronásledování.
18. Žalovaný uzavřel, že žalobci nehrozí pronásledování a ani vážná újma a mezinárodní ochranu žalobci neudělil v žádné z jejich forem.

Posouzení věci krajským soudem

19. Krajský soud přezkoumal v mezích žalobních bodů [§ 75 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“)] napadené rozhodnutí, přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování žalovaného (§ 75 odst. 1 s. ř. s.) a dospěl k závěru, že žaloba není důvodná. Ve věci soud rozhodl bez nařízení jednání v souladu s § 51 odst. 1 s. ř. s.
20. Krajský soud připomíná, že v této věci již jednou rozhodl, a to rozsudkem ze dne 14. 4. 2023, kterým napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení při závěru, že se žalovaný nedostatečně vypořádal s tvrzenými obavami žalobce z pronásledování z titulu náboženského vyznání, když se nad to neřídil závazným právním názorem podepsaného soudu vysloveným v předcházejícím zrušujícím rozsudku.
21. Tento rozsudek však byl následně zrušen rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 9. 2023, č. j. 10 Azs 122/2023-23. V něm NSS dospěl k následujícím závěrům.

„NSS následně přistoupl k vypořádání námítky nesprávného posouzení otázky, zda stěžovatel respektoval závazný právní názor vyslovený ve druhém rušicím rozsudku. Tento závazný právní názor byl shrnut v bodu 24 odůvodnění druhého rušícího rozsudku, dle něhož „bude na žalovaném, aby pro účely rozhodnutí o žádosti žalobce shromáždil dostatečné informace o situaci v zemi původu a z takto zjištěných informací dovodil příslušné závěry.“ Současně měl žalovaný „důrazně zvážit“, zda v případě žalobce již skutečně nedochází k pronásledování ve smyslu § 2 odst. 4 a § 12 písm. b) zákona o azylu. Z celkového kontextu odůvodnění druhého rušícího rozsudku poté vyplývá, že krajský soud stěžovatele v dalším řízení zavázal konkrétně k následujícímu:

- *shromáždit relevantní a aktuální informace k situaci v zemi původu žalobce po změně vztahů mezi Tureckem a Sýrií, která nastala po vojenské invazi Turecka do severní Sýrie. Stěžovatel se v tomto ohledu měl zaměřit na postavení kurdské menšiny, zvláště pak Kurdů pocházejících z oblastí u hranic se Sýrií;*
- *v souladu se závazným právním názorem prvního rušícího rozsudku (Krajského soudu v Brně) zajistit přesné a aktuální informace z různých zdrojů ve vztahu k tamnímu postavení náboženských menšin, speciálně zoroastristů;*
- *reagovat na skutečnosti zmiňované v prvním rušicím rozsudku a týkající se porušování lidských práv, násilí, diskriminace a nedostatečné ochrany menšin, včetně těch náboženských, v Turecku. Stěžovatel měl vzít do úvahy nejenom skutečnosti, které vyznívají pro žalobce nepříznivě.*

Z napadeného rozsudku vyplývá, že krajský soud spatřuje nerespektování závazného právního názoru ve druhém z uvedených bodů: stěžovatel si neobstaral přesné a aktuální informace z různých zdrojů o státu původu ve vztahu k tamnímu postavení náboženských menšin, konkrétně zoroastristů.

S tímto závěrem se však Nejvyšší správní soud neztotožňuje.

Stěžovatel si v dalším řízení (po druhém rušicím rozsudku) obstaral mimo jiné dokument „Informace OAMP, Turecko – Svoboda vyznání, Zoroastrismus, duben 2021“ (dále „Informace k zoroastrismu 2021“). Obsahem uvedeného dokumentu jsou jednak obecné informace týkající se svobody vyznání v Turecku, jednak informace týkající se zacházení s náboženskými menšinami. Dokument obsahuje také část věnovanou zoroastrismu v Turecku. K jeho zpracování bylo použito množství zdrojů, včetně například zprávy o svobodě vyznání v Turecku zpracované ministerstvem zahraničí USA, informační zprávy o Turecku zpracované ministerstvem zahraničních věcí a obchodu Austrálie, výroční zprávy k Turecku za rok 2021 zpracované organizací Human Rights Watch, ale též otevřeného dopisu panu Recet Tayyip Erdoganovi od zoroastriánské komunity Kurdistanu.

Z Informací k zoroastrismu 2021 lze vyčíst mimo jiné skutečnost, že náboženské menšiny v Turecku trpí různou mírou diskriminace a současně stávající turecké předpisy zakazující diskriminaci nejsou plně prosazovány v praxi. Byť je v Turecku svoboda náboženského vyznání garantována již na ústavní úrovni a diskriminace z náboženských důvodů je zakázána, Informace k zoroastrismu 2021 uvádějí zprávy o tlaku v různých sociálních skupinách vyvíjeném na jednotlivce, kteří nevyznávají islám. Na straně druhé stejné Informace hovoří o nízkém riziku diskriminace státem neuznaných náboženských menšin, kam se řadí též zoroastrismus, a to riziku srovnatelném s tzv. lausanskými menšinami, které v Turecku požívají vyšší míry právní ochrany. Co se týče uplatňování svobody vyznání, v případě náboženských menšin, a to dokonce též alevitů, kteří jsou v Turecku vnímáni negativně jako neortodoxní muslimové a označování za sektu, hovoří Informace o svobodném praktikování víry. Došlo též k odstranění údaje o náboženství z nových průkazů totožnosti. Konkrétně k zoroastrismu Informace uvádí, že v Turecku jde co do počtu příslušníků o marginální náboženství. Zmiňuje též prohlášení tureckého prezidenta republiky Erdogana z roku 2016, který zoroastriány zmínil v souvislosti s odsouzením násilí ze strany PKK. Dále Informace zmiňují případ studenta, který byl v roce 2013 odsouzen k více než šesti letům vězení za členství v nelegální organizaci PKK. Za důkaz tohoto členství vzaly soudy skutečnost, že si dotyčný v roce 2010 do průkazu totožnosti zapsal jako náboženství zoroastrismus.

Nejvyšší správní soud připomíná, že podle ustálené judikatury musí být informace o zemi původu, které si správní orgán obstará za účelem zjištění reálií v zemi původu při hodnocení důvodnosti obav z pronásledování, musí být v maximální možné míře (1) relevantní, (2) důvěryhodné a vyvážené, (3) aktuální a ověřené z různých zdrojů, a (4) transparentní a dohledatelné (rozsudek NSS ze dne 31. 7. 2008, č. j. 5 Azs 55/2008-71). Krajský soud shledal stěžovatelem shromážděné informace nedostatečnými zřejmě v požadavku relevance (srov. bod 24 odůvodnění napadeného rozsudku). Blíže však nerozvádí, proč především Informace k zoroastrismu 2021 ve svém souhrnu, tj. nikoli pouze při zohlednění části věnované zvláště zoroastrismu, neposkytují, a to v kontextu dalších okolností případu žalobce, dostatek údajů k posouzení otázky, jakým rizikům čelí obecně příslušníci zoroastriánské náboženské menšiny.

Podle názoru NSS lze naopak z těchto informací společně s dalšími podklady ve správním spisu (zejm. Informace OAMP, Turecko – Bezpečnostní a politická situace v zemi, květen 2021; Informace MZV ČR, Turecko – Turečtí občané kurdského původu, listopad 2020; ale též překlad vybraných částí zprávy Christian Solidarity Worldwide, Turecko – svoboda náboženského vyznání nebo přesvědčení a svoboda projevu, duben 2016, což by umožnilo posoudit vývoj v oblasti náboženských svobod v Turecku od roku 2014, na který poukazoval žalobce) učinit dostatečná skutková zjištění, která při konfrontaci s výpovědí žalobce umožní posoudit důvodnost jím tvrzených obav z pronásledování.

Za situace, kdy tvrzeným důvodem pronásledování je vyznávání menšinového náboženství, nelze trvat na tom, aby správní orgán za každou cenu prováděl detailní rozbor situace příslušníků specificky tohoto náboženství, pokud běžně dostupné zdroje takovéto informace prostě neobsahují. Ostatně skutečnost, že žádné běžně dostupné zdroje neobsahují informace o pronásledování příslušníků daného menšinového náboženství, může mít sama o sobě rovněž jistou vypovídající hodnotu: totiž že k systematickému pronásledování této menšiny nedochází. Při zohlednění dalších okolností věci, především okolností ovlivňujících věrohodnost, respektive míru pravděpodobnosti samotných tvrzení žadatele, může být postačující vyjít z obecnějších informací k postavení srovnatelných náboženských menšin, potažmo obecně k situaci uplatňování náboženských svobod ve státě původu žadatele.

Nejvyšší správní soud připomíná, že pokud se týče prokazování odůvodněného strachu z pronásledování (přiměřené pravděpodobnosti pronásledování) v řízení o azylu, břemeno tvrzení leží na žadateli. Po žalovaném se požaduje, aby vhodně kladenými otázkami zjistil, zda jsou žadatelem tvrzené skutečnosti relevantní pro udělení azylu či doplňkové ochrany a tvrzení žadatele podle toho posoudit. Důkazní břemeno je naopak rozloženo mezi žadatele o mezinárodní ochranu a žalovaného. Žadatel je povinen prokázat jím tvrzené skutečnosti, je-li to v jeho možnostech, nicméně žalovaný je povinen zajistit k dané žádosti o mezinárodní ochranu maximální možné množství důkazů, a to jak těch, které vyvracejí tvrzení žadatele, tak těch, co je podporují (srov. např. rozsudky ze dne 4. 1. 2018, č. j. 10 Azs 254/2017-40, a ze dne 19. 8. 2005, č. j. 4 Azs 467/2004-89). Nejvyšší správní soud dále konstatoval v rozsudku ze dne 27. 3. 2008, č. j. 4 Azs 103/2007-63, že pokud „žadatel o udělení mezinárodní ochrany [...] uvádí skutečnosti podřaditelné pod taxativní výčet důvodů pro udělení azylu ve smyslu ustanovení § 12 zákona o azylu, pak je třeba žadatelem uváděné skutečnosti konfrontovat se zjištěními týkajícími se politického prostředí v zemi původu žadatele.“ (rozsudek NSS). Uvedené je v souladu s § 196 Příručky UNCHR,¹ podle něhož „[z]atímco [...] důkazní břemeno v principu spočívá na žadateli, povinnost osvětlit a vyhodnotit všechny relevantní fakty je rozložena mezi žadatelem a posuzovatelem žádosti.“ Stát je tedy zodpovědný za náležité zjištění reálií v zemi původu, a to zejména hodlá-li tvrzení předestřená žadatelem zpochybnit či vyvrátit (srov. rozsudky NSS ze dne 25. 7. 2005, č. j. 5 Azs 116/2005-58, či ze dne 21. 12. 2005, č. j. 6 Azs 235/2004-57).

Jinou situací v rámci posuzování skutečností uváděných žadatelem je, pokud lze jednotlivá tvrzení, potažmo výpověď žadatele jako celek, hodnotit jako nevěrohodné. K této otázce konstatoval NSS již v rozsudku ze dne 24. 7. 2008, č. j. 2 Azs 49/2008-83, že „[v]ýpověď byla nedůvěryhodná zejména proto, že stěžovatel s postupem času pozměňoval svá tvrzení, tak aby jím popisovaná situace v zemi původu založila důvodnost obav z pronásledování. Těmito

¹ Handbook on Procedures and Criteria for Determining Refugee Status under the 1951 Convention and the 1967 Protocol relating to the Status of Refugees. The UN Refugee Agency, Geneva, 2019.

výraznými změnami a rozpory ve výpovědích však znedůvěřhodnil svou výpověď jako celek.“ V citovaném rozsudku č. j. 5 Azs 66/2008-70 však NSS uvedl: „Žalovaný může zcela vyloučit z celkového posouzení pouze ta fakta, u nichž je postaveno téměř najisto, že se nestaly (tj. neexistuje ani přiměřená pravděpodobnost, že k nim došlo). Ostatní tvrzení musí být součástí celkového posouzení rizika pronásledování, kde jim bude přisouzena váha podle míry pravděpodobnosti, s jakou lze soudit, že odpovídají skutečnosti. Jiná situace je, pokud je žadatel nevěrohodný ve všech relevantních aspektech své žádosti; v tomto případě (a pouze v tomto případě) může žalovaný bez dalšího posoudit žadatele jako nevěrohodného a nemusí detailně posuzovat jeho jednotlivá dílčí tvrzení.“

Jsou-li tedy především v důsledku jednání žadatele jeho jednotlivá tvrzení hodnocena, a to podle standardu vysoké pravděpodobnosti (srov. výraz „téměř najisto“ užitý v citovaném rozsudku č. j. 5 Azs 66/2008-70), jako nevěrohodná, lze je z posuzování přiměřené pravděpodobnosti pronásledování vyloučit. Pokud jsou takto hodnoceny veškeré relevantní aspekty žádosti, tj. žadatelem tvrzené okolnosti týkající se potenciálních azylových důvodů, lze žadatele hodnotit jako celkově nevěrohodného, a jednotlivá tvrzení žadatele není třeba dále konfrontovat s informacemi o zemi původu a dalšími relevantními podklady obstaranými správním orgánem. Pokud však závěr o nevěrohodnosti tvrzení žadatele učinit nelze, je nutno tato tvrzení hodnotit v rámci celkového posouzení rizika pronásledování, tj. s ohledem na další správním orgánem zjištěné skutečnosti, byť lze žadatelovým tvrzením případně přisoudit nižší míru pravděpodobnosti, že odpovídají skutečnosti. Nižší pravděpodobnost tvrzení stěžovatele způsobená například rozpory v jeho výpovědích pak musí ovlivňovat také míru podrobnosti informací o zemi původu, s nimiž je zapotřebí tvrzení žalobce konfrontovat, pokud správní orgán hodná azylový příběh vyvrátit.

Je sice pravdou, že krajský soud v bodech 27 až 31 napadeného rozsudku rozvádí úvahy ohledně standardu přiměřené pravděpodobnosti hodnocení důvodnosti obav z pronásledování, respektive téhož standardu hodnocení věrohodnosti jednotlivých tvrzení žadatele o azyl. Činí tak ovšem zaprvé v rámci úvah k otázce, zda se stěžovateli podařilo prokázat nevěrohodnost výpovědi žalobce (srov. bod 27 *in fine*, a především bod 30 odůvodnění napadeného rozsudku). Především však, za druhé, úvahy ohledně standardu přiměřené pravděpodobnosti posuzování důvodnosti obav z pronásledování, respektive tvrzení žalobce, krajský soud nijak nepromítá do posouzení stěžejní otázky respektování závazného právního názoru, tj. otázky dostatečnosti zjištěných informací o zemi původu. Úvahy stěžovatele ohledně zohlednění příznivé situace rodiny žalobce, jejíž členové rovněž vyznávají zoroastrismus, pak krajský soud odmítl jako zcela nepatřičné.

Krajský soud tudíž bez zohlednění dalších specifík případu žalobce po stěžovateli požadoval, aby si opatřil ještě detailnější informace k postavení zoroastristů v Turecku. Neposuzoval však dostatečnost takových podkladů ve světle konkrétních skutečností případu žalobce, především rozporů v žalobcových výpovědích, situace jeho rodinných příslušníků, okolností souvisejících s žalobcovým opuštěním země původu a žádostí o mezinárodní ochranu, či ekonomických motivací k setrvání v České republice. Bez ohledu na to, jaké skutkové závěry z Informací k zoroastrismu 2021 (ve spojení s dalšími podklady ve spisu) učinil stěžovatel v napadeném rozsudkem zrušeném rozhodnutí, NSS konstatuje, že stěžovatelem ve správním spisu shromážděné informace o zemi původu žalobce jsou ve světle okolností případu žalobce z hlediska požadavek judikatury NSS dostatečné pro účely posouzení důvodnosti žádosti žalobce o udělení mezinárodní ochrany. (důraz přidán)

Krajský soud proto v dalším řízení přezkoumá rozhodnutí stěžovatele z věcných hledisek. NSS považuje závěrem za vhodné připomenout vodítka posuzování žádosti o mezinárodní ochranu, především pokud jde o důvody udělení azylu podle § 12 písm. b) zákona o azylu. Činí tak na straně jedné s ohledem na úvahy, které již krajský soud v napadeném rozsudku předběžně vyjádřil ke způsobu hodnocení výpovědi žalobce stěžovatelem, jednak vzhledem k potřebě rozhodnutí ve věci, jejíž počátek sahá až do roku 2017.

Podle § 2 odst. 4 zákona o azylu se pronásledováním rozumí závažné porušení lidských práv, jakož i opatření působící psychický nátlak nebo jiná obdobná jednání anebo jednání, která ve svém souběhu dosahují intenzity pronásledování, pokud jsou prováděna, podporována nebo trpěna původci pronásledování. Poněkud odlišné vymezení pronásledování obsahuje č. 9 odst. 1 kvalifikační směrnice,² podle něhož [a]by bylo jednání považováno za pronásledování ve smyslu čl. 1 odst. 1 Ústavy, musí být a) svou povahou nebo opakováním dostatečně závažné, aby představovalo vážné porušení základních lidských práv, zejména práv, od nichž se podle čl. 15 odst. 2 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod nelze odchýlit, nebo b) souběhem různých opatření, včetně porušování lidských práv, který je dostatečně závažný k tomu, aby postihl jednotlivce způsobem podobným uvedenému v písmenu a). Definice pronásledování podle kvalifikační směrnice spíše odpovídá doktrinárnímu uchopení, které pronásledování spatřuje v porušování, respektive selhání státní ochrany klíčových základních práv uznaných mezinárodním společenstvím, v evropských podmínkách pak především těch základních práv, která v souladu s čl. 15 odst. 2 Evropské úmluvy o lidských právech nelze derogovat (srov. Kosař, D., Molek, P. § 12 („Ústavní“ azyl a „konvenční“ azyl). In: Kosař, D., Molek, P., Honusková, V., Jurman, M., Lupačová, H. Zákon o azylu: Komentář [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2023-8-22]. ASPI_ID KO325_1999CZ. Dostupné v Systému ASPI. ISSN: 2336-517X.).

Ustanovení § 12 písm. a) zákona o azylu, které upravuje formu azylu vycházející z tuzemské ústavní úpravy (čl. 43 Listiny základních práv i svobod), předpokládá jako důvod udělení azylu „prosté“ (již existující) pronásledování z azylově relevantního důvodu (uplatňování politických práv a svobod). Oproti tomu § 12 písm. b) zákona o azylu, hovoří o odůvodněném strachu cizince z pronásledování. Výkladem tohoto ustanovení, jehož účelem reflektovat Úmluvu o právním postavení uprchlíků (publ. pod. č. 208/1993 Sb.) a kvalifikační směrnici, se NSS opakovaně zabýval. V rozsudku ze dne 26. 7. 2018, č. j. 7 Azs 162/2018-47, uvedl, že „přezkum udělení azylu dle § 12 písm. b) zákona o azylu je postaven na potencialitě pronásledování v budoucnu po případném návratu žadatele do země původu, jedná se tedy, obdobně jako u posuzování skutečného nebezpečí vážné újmy pro účely doplňkové ochrany, o prospektivní rozhodování (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 1. 2008, č. j. 4 Azs 47/2007-60, či ze dne 9. 6. 2008, č. j. 5 Azs 18/2008-83). Ačkoli při posuzování důvodnosti obav z pronásledování je tedy rozhodující hrozba pronásledování do budoucna, „nejlepším důkazem odůvodněnosti těchto obav coby „předvídatvého očekávání nebezpečí“ zůstávají akty pronásledování, jež žadatel již prožil ve své minulosti společně s informacemi o tom, co postihlo osoby podobných charakteristik, které v zemi původu zůstaly“, jak uvádí výše citovaný komentář zákona o azylu.

V citovaném rozsudku č. j. 7 Azs 162/2018-47 NSS dále uvedl, že „[s]amotné ustanovení § 12 písm. b) zákona o azylu pracuje s pojmem strachu jako subjektivním prvkem

² Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/95/EU ze dne 13. prosince 2011 o normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli požívat mezinárodní ochrany, o jednotném statusu pro uprchlíky nebo osoby, které mají nárok na doplňkovou ochranu, a o obsahu poskytnuté ochrany (přepřacované znění), Úř. věst. L 337/9 ze dne 20. 12. 2011.

a odůvodněností strachu z pronásledování jako objektivním prvkem[...]” (srov. též citovaný rozsudek č. j. 9 Azs 39/2019-77). Navzdory použitému pojmu strach indikujícímu subjektivní psychickou kategorii (aktuální rozechvělost), která je však u každého jednotlivce přítomna v různé míře, „ochrana Ženevskou úmluvou [...] vyžaduje výskyt ‚strachu‘ chápaného jako předvídavé [forward-looking – pozn. soudu] očekávání nebezpečí. Jakmile je takto pocítovaný strach jednou vyjádřen vyhledáním ochrany (u státu azylu), je už na smluvní straně posuzující status uprchlíka, aby určila, zda jsou tato očekávání podložena skutečnými okolnostmi případu.“ (srov. kupř. Colloquium on Challenges in International Refugee Law. "The Michigan Guidelines on Well-Founded Fear." Mich. J. Int'l L. 26, no. 2 (2005): 492, bod 4).

Podle ustálené judikatury NSS pro naplnění podmínky odůvodněnosti strachu z pronásledování (předvídavého očekávání nebezpečí) postačí, že takové pronásledování je v budoucnu přiměřeně pravděpodobné na základě objektivně existujících okolností případu. Přiměřená pravděpodobnost pronásledování vyžaduje, aby možnost tohoto následku byla reálná, nikoliv pouze hypotetická (citovaný rozsudek NSS č. j. 7 Azs 162/2018-47). Konkrétně je dána tehdy, bývá-li pronásledování v případech obdobných případu žadatele důsledkem nikoli ojedinělým. Neznamená to, že pravděpodobnost, že nežádoucí důsledek nastane, musí být nutně vyšší než pravděpodobnost, že nenastane, nýbrž to, že k nežádoucímu důsledku v případech obdobných případu žadatele dochází natolik často, že s ním ten, komu takový následek hrozí, musí počítat jako se vcelku běžným jevem, a nikoli jako s jevem toliko výjimečným (rozsudek NSS ze dne 26. 3. 2008, č. j. 2 Azs 71/2006-82).

Pokud jde o aplikaci uvedených východisek na projednávanou věc v dalším řízení před krajským soudem, podle Nejvyššího správního soudu by pozornost měla být věnována v prvé řadě okolnostem, opakovaně hodnoceným stěžovatelem, které jsou způsobilé zpochybnit věrohodnost jednotlivých tvrzení žalobce (srov. závěry uvedené v bodu [32] tohoto rozsudku). Ve výpovědích žalobce se vyskytuje několik rozporů, pokud se týče incidentů v minulosti, v nichž by mohlo být spatřováno pronásledování, podstatné jsou však také žalobcem uvedené skutečnosti týkající se důvodů a způsobu jeho vycestování z Turecka. V protikladu k názoru krajského soudu je dle NSS podstatnou součástí výpovědi žalobce z hlediska posouzení jeho předvídavého očekávání nebezpečí také uváděná situace jeho rodiny, jejíž členové rovněž vyznávají zoroastrismus, a to přinejmenším co do posouzení obav z diskriminačního jednání v Turecku. Zohledněna by měla být též okolnost, že žalobce nevyužil dostupných prostředků ochrany ze strany tureckého státního aparátu jak vůči tvrzeňm útokům ze strany fyzických osob, tak ze strany policie.

Právě uvedené skutečnosti, byť nemusí diskvalifikovat věrohodnost výpovědi žalobce jako celek, v každém případě ovlivňují míru pravděpodobnosti jednotlivých tvrzení žalobce. Tato pravděpodobnost bude následně konfrontována s dostupnými informacemi o zemi původu, kterých, jak již uvedeno, je podle Nejvyššího správního soudu nyní ve správním spise dostatek. Krajský soud by proto v dalším řízení měl především posoudit, zda uvedené informace ve spisu nacházejí svůj odraz v přezkoumatelně uvedeném skutkovém stavu v rozhodnutí stěžovatele a zda jsou následně správně posouzeny v rámci hodnocení důvodnosti obav z pronásledování, a to v souladu s výše citovanými závěry týkajícími se § 12 písm. b) zákona o azylu. Následně se krajský soud také zaměří na otázku případné existence skutečného nebezpečí vážné újmy hrozící žalobci v zemi původu, a to v rámci přezkumu neudělení doplňkové ochrany.“

22. Těmito závěry je krajský soud v dalším řízení ve smyslu § 110 odst. 4 s. ř. s. vázán.

23. Především tedy krajský soud v souladu se závěry kasačního rozsudku konstatuje, že žalovaný po vrácení věci přechozím rozsudkem krajského soudu shromáždil informace o zemi původu žalobce ve světle okolností případu žalobce z hlediska požadavků judikatury NSS dostatečně pro účely posouzení důvodnosti žádosti žalobce o udělení mezinárodní ochrany. Zjištěné informace žalovaný užil dostatečným způsobem při posuzování žádosti žalobce, a to ve vztahu k jeho azylovému příběhu.
24. Žalovaný tak dostal povinností uloženým mu předchozím zrušujícím rozsudkem krajského soudu.
25. Krajský soud se tedy nyní zaměřil na věcné posouzení napadeného rozhodnutí, a to optikou prizmat vytčených v kasačním rozsudku NSS, zejména při zohlednění toho, že ve výpovědích žalobce se vyskytuje několik rozporů, pokud se týče incidentů v minulosti, v nichž by mohlo být spatřováno pronásledování, podstatné jsou však také žalobcem uvedené skutečnosti týkající se důvodů a způsobu jeho vycestování z Turecka, přičemž podstatnou součástí výpovědi žalobce z hlediska posouzení jeho předvídatelného očekávání nebezpečí je také uváděná situace jeho rodiny, jejíž členové rovněž vyznávají zoroastrismus, a to přinejmenším co do posouzení obav z diskriminačního jednání v Turecku. Krajský soud při svých úvahách zohledňuje též okolnost, že žalobce nevyužil dostupných prostředků ochrany ze strany tureckého státního aparátu jak vůči tvrzeným útokům ze strany fyzických osob, tak ze strany policie.
26. V té souvislosti je zapotřebí zdůraznit, že žalobce sám v průběhu správního řízení uvedl, že důvody, pro které žádá o mezinárodní ochranu jsou ryze náboženské, neboť příslušníci jeho víry nejsou v Turecku vítáni. Nejde však o důvody ekonomické, žalobce se v Turecku uživil i sám, v Turecku podnikal, měl a má tam stále spediční firmu, se kterou podniká a dováží do Prahy z Turecka zboží. Jeho rodině se daří skvěle, jako rodina podnikají už 30 let v dopravě. Žalobce zažil množství otravných momentů, kdy musel okolí vysvětlovat své náboženské vyznání.
27. Při zohlednění informací o zemi původu žalobce, zejména ve vztahu k minoritnímu náboženství, které žalobce vyznává, lze souhlasit s posouzením situace žalobce žalovaným, který uzavřel, že sice rozumí žalobci, že je obtěžující vysvětlovat svému okolí, že je příslušníkem minoritního náboženství, které většina populace nezná, nicméně fakt, že se tak děje, ještě neznamena, že by příslušníci takové víry nemohli v Turecku pobývat, ba co více, být úspěšnými podnikateli a vést spokojený život, čehož důkazem je podle žalovaného samotná promluva žalobce o situaci jeho rodiny, synů, žijících v Turecku. Zoroastrismus je v Turecku skutečně minoritní náboženství, tato víra je naprosto raritním jevem, kterému i tamní média věnují pramalou pozornost. K možnosti pronásledování z náboženských důvodů žalovaný přitom zdůraznil, že Turecko dlouhodobě patří k zemím, které jsou nábožensky svobodné, ačkoliv je majoritním vyznáním islám; v Turecku nedochází k případům náboženského pronásledování. V novém občanském průkazu v Turecku se již ani náboženství neuvádí do žádné kolonky. Žalovaný uzavřel, že ze slov žalobce, ani z informace o náboženských poměrech v Turecku, nenašel stopy pronásledování. Žalobce a jeho rodina jsou dobře společensky situováni, v Turecku se jim nadmíru daří a problémy, kterým čelí, jsou srovnatelné s problémy občanského soužití v jakékoliv zemi. Žalobce není osobou, která by zažívala zločiny z nenávisti navázané na náboženskou víru. Žalobce je vystudovaný právník a je na něm, aby bránil svůj majetek a svobody právní cestou.

28. Žalovaný se obsáhle vyjadřoval i k jednotlivým událostem, o nichž žalobce hovořil (např. poničení bytu v Mersinu) a uzavřel, že žalobce dostatečně nečinil kroky k ochraně jeho majetku a jeho práv, ačkoli nejen, že v Turecku jsou prostředky ochrany objektivně existující a dostupné, ale žalobce sám je vystudovaný právník a neměl být natolik liknavý.
29. I s tímto hodnocením se krajský soud ztotožňuje. Ve světle judikatury, kterou připomněl NSS v kasačním rozsudku, již při zohlednění všech zjištěných skutečností ani krajský soud nyní neshledává v tvrzeních žalobce, v jeho azylovém příběhu takové skutečnosti, které by svědčily o natolik intenzivním jednání vůči žalobci na podkladě jeho náboženského vyznání, že by byly způsobilé vyvolat u žalobce odůvodněnou obavu z pronásledování.
30. Nelze přitom opomenout ani rozpory v tvrzeních žalobce v průběhu azylového řízení, jak je shrnul žalovaný na str. 11 napadeného rozhodnutí.
31. Ve výsledku totiž veškeré skutečnosti nesvědčí o naplnění podmínek pro udělení mezinárodní ochrany formou azylu.
32. Žalovaný se dále zabýval v intencích zrušujícího rozsudku také situací a postavením Kurdů a dospěl k závěru, že nelze hovořit o pronásledování tohoto etnika a že by příkoří, které tato etnická skupina zažívala, dosahovalo míry a intenzity azylového pronásledování.
33. Krajský soud tedy při vázanosti právním názorem vysloveným v kasačním rozsudku NSS neshledal důvodné žalobní námitky stran nedostatečně zjištěného skutkového stavu a nesprávného posouzení otázky pronásledování žalobce z náboženských důvodů. Dostatečné a správné závěry krajský soud shledal také v otázce kurdské menšiny, přičemž v tomto soud odkazuje na vypořádání žalovaným v napadeném rozhodnutí, se kterým se ztotožňuje.
34. Krajský soud dále připomíná své závěry vyslovené v rozsudku ze dne 26. 11. 2020, č. j. 62 Az 16/2020-35, ohledně skutečností tvrzených žalobcem o pronásledování v důsledku politického přesvědčení. Tvrdil – li žalobce, že je sympatizantem politické strany HDP, zdůrazňuje krajský soud, že žalovaný v napadeném rozhodnutí dostatečně zdůvodnil, co ho vedlo k závěrům, že žalobce nebyl ve vlasti pronásledován pro uplatňování politických práv a svobod ve smyslu § 12 písm. a) zákona o azylu. Z výpovědi žalobce je zřejmé, že nebyl ve své vlasti politicky aktivní. V minulosti byl členem strany HDP, avšak dle vlastních slov si ani sám není jistý, zda jeho členství ještě trvá. Nic bližšího pak žalobce ke svým politickým aktivitám ve vlasti nesdělil.
35. Pokud se týče žalobní námitky stran neudělení doplňkové ochrany, tuto žalobce nikterak blíže neodůvodnil, pouze namítl, že mu doplňková ochrana měla být udělena. Optikou takto obecně vznesené žalobní námitky lze konstatovat, že žalovaný se dostatečně zabýval i podmínkami pro udělení této formy mezinárodní ochrany, přičemž jejich naplnění neshledal. Žalobce přitom nebrojí proti důvodům, které vedly k neudělení doplňkové ochrany, pouze má obecně za to, že by mu měla být udělena.
36. Tato žalobní námitka důvodná není; krajský soud se v tomto směru ztotožňuje s dostatečným odůvodněním v napadeném rozhodnutí. Ve vztahu k vypořádání uvedené žalobní námitky krajský soud připomíná judikaturu Nejvyššího správního soudu týkající se míry precizace žalobních bodů a vlivu precizace na následný přezkum správním soudem. V rozsudku rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 8. 2010, č. j. 4 As 3/2008 – 78, bylo k této otázce konstatováno, že „*míra precizace žalobních bodů do značné míry určuje i to, jaké právní ochrany se žalobci u soudu dostane. Čím je žalobní bod - byť*

i vyhovující - obecnější, tím obecněji k němu může správní soud přistoupit a posuzovat jej. Není naprosto na místě, aby soud za žalobce spekulativně domýšlel další argumenty či vybíral z reality skutečnosti, které žalobu podporují. Takovým postupem by přestal být nestranným rozhodčím sporu, ale přebíral by funkci žalobcova advokáta.“.

Závěr a náklady řízení

37. Jelikož soud žalobní námitky důvodnými neshledal, žalobu jako nedůvodnou podle § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl.
38. O náhradě nákladů řízení mezi účastníky bylo rozhodnuto podle § 60 odst. 1 s. ř. s., neboť žalobce v řízení úspěšný nebyl a žalovanému nad rámec jeho úřední činnosti žádné náklady nevznikly. Soud tedy výrokem II. tohoto rozsudku žádnému z účastníků právo na náhradu nákladů řízení nepřiznal.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku **je přípustná** kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů od doručení tohoto rozhodnutí k Nejvyššímu správnímu soudu. Nepřípustná je taková kasační stížnost, na níž dopadají výluky z přípustnosti stanovené v § 104 s. ř. s.

Ostrava 30. listopadu 2023

JUDr. Petr Hlušík, Ph.D.
samosoudce